

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vrăra nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

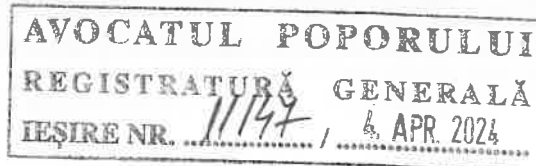

Tel: +40-21-312,71,01, Fax: +40-21-312,49,21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312,71,34, E-mail: petitii@avp.ro

D3503/2024

Doamnei Ligia DECA, Ministru

Ministerul Educației

RECOMANDAREA

Nr. 76 din 4 APR. 2024

Instituția Avocatul Poporului s-a autosesizat, ca urmare a mediatizării în presa locală din județul Suceava a incidentului extrem de grav, înregistrat în data de 18 ianuarie 2024 la Colegiul Silvic „Bucovina” Câmpulung Moldovenesc, caz relatat pe larg în articolul intitulat: „*Scandal monstru, cu amenințări cu moartea, provocat de un elev problemă, la un liceu din Câmpulung*”, publicat¹ de ziarul *Monitorul de Suceava*, din 26 ianuarie 2024.

Din cele prezentate, rezulta că adolescentul minor, elev în clasa a -a, ar fi intrat în școală și apoi în sala lui de clasă, vizibil surescitat și extrem de nervos, unde **i-ar fi cerut socoteală profesoarei** de limba engleză, referitor la absențele înregistrate în acest an școlar (peste de absențe adunate din luna septembrie), după care **ar fi trecut la amenințări cu violența și chiar cu moartea la adresa cadrului didactic.**

De asemenea, se menționa că elevul **și-ar fi certat colegii, profesorii și ar fi aruncat cu scaune în sala de curs**, profesoara de la clasă solicitând sprijinul conducerii unității pentru a-l potoli pe tânăr până la sosirea Poliției, în opinia unui martor, prezent la întreaga scenă, nefiind exclusă varianta ca elevul să fi fost sub influența unor substanțe psihoactive. Echipajul de poliție sosit la școală l-a încătușat pe elevul recalcitrant și l-ar fi dus la spital, în vederea unei evaluări psihiatrice. Reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean Suceava au menționat că au fost

¹ <https://www.monitorul-suceava.ro/Local/2024-01-26-Scandal-monstru-cu-amenintari-cu-moartea-provocat-de-un-lev-problema-la-un-liceu-din-Campulung>

informații despre incident de către conducerea școlii, subliniind și faptul că, în ședința de luni (n.n. 22.01.2024), Consiliul de Administrație al școlii a luat decizia de a-l exmatricula pe elev.

Justificarea sesizării din oficiu a fost determinată în primul rând de faptul că, în acest caz, conduita elevului la care face referire articolul de presă, în ipoteza confirmării celor relatate, prin comportamentul violent exprimat atât asupra unor cadre didactice, dar și asupra colegilor, manifestări ce se încadrează printre formele grave de violență, în accepțiunea dată de pct. 5.1² din Ordinul Ministerului Educației nr. 6235/2023 pentru aprobarea Procedurii privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolarilor, preșcolarilor, elevilor și personalului unității de învățământ, precum și al altor situații corelate în mediul școlar și al suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar, impuneau intervenția specializată a instituțiilor competente pentru rezolvarea unor astfel de cazuri.

Pe de altă parte, **informațiile din presă au relevat o serie de elemente care indicau faptul că, în unele dintre acțiunile și deciziile luate după producerea evenimentului, nu ar fi fost respectate obligațiile sau limitele stabilite de reglementările legale în materie.**

Astfel, bunăoară, **se impunea a afla, în situația în care se confirma faptul că elevul a fost transportat la spital în vederea efectuării unei evaluări psihiatrice, dacă a fost respectată obligația obținerii acordului din partea părinților/reprezentantului legal al acestuia**, având în vedere că nu a împlinit 18 ani. În acest sens, potrivit art. 661 din Legea 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare: „Vârsta legală pentru exprimarea consimțământului informat este de 18 ani”, printre excepțiile prevăzute expres la lit. a) și b), atunci când minorii își pot exprima consimțământul în absența părinților sau reprezentantului legal, nefiind indicate și situații de tipul celei la care face referire articolul de presă.

În plus, **era necesar să se verifice dacă nu a fost prea excesivă măsura exmatriculării elevului în acest caz, precum și în ce măsură au fost respectate toate obligațiile legale, dar și drepturile minorului**, în ipoteza în care se confirma informația potrivit căreia unitatea școlară ar fi luat o asemenea decizie, având în vedere faptul că, prin Legea nr. 198/2023 privind învățământul preuniversitar, s-a creat cadrul legal pentru exmatricularea unui elev, însă **o astfel**

² 5.1. Fără a se considera o enumerare exhaustivă, se consideră **forme grave de violență** între copii următoarele: (...) - **forme de abuz psihologic** care constituie infracțiuni, precum: instigarea la violență, incitarea la ură și discriminare, **amenințarea**, șantajul, hărțuirea, lipsirea de libertate, determinarea sau înlesnirea sinuciderii; - alte forme de abuz psihologic: bullyingul și cyberbullyingul, semnele obscene, injuriile și **îgnirile**, calomnia, terorizarea, (...)

de sancțiuni nu poate fi aplicată decât în cazuri excepționale și numai cu respectarea strictă a dispozițiilor legale incidente.

În acest context, pentru verificarea unor posibile încălcări ale normelor constituționale care reglementează *protecția copiilor și a tinerilor, dreptul la învățatură, respectiv dreptul la viață și la integritate fizică și psihică*, prevăzute de art. 49, art. 32 și art. 22 din Legea fundamentală, Biroul teritorial Suceava a solicitat lămuriri de la Colegiul Silvic „Bucovina” Câmpulung Moldovenesc, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Suceava, Inspectoratul Școlar Județean (IȘJ) Suceava și Inspectoratul de Poliție Județean (IPJ) Suceava.

Din analiza răspunsurilor comunicate, precum și a documentelor remise în copie de unitatea de învățământ, raportat la normele legale incidente în acest caz, au fost reținute o serie de concluzii care, în esență, au confirmat producerea evenimentului relatat de presă la Colegiul Silvic „Bucovina” Câmpulung Moldovenesc, în care a fost implicat elevul

din clasa a -a de la Resurse naturale și protecția mediului – Silvicultură, specializarea Tehnician în silvicultură și exploatarea forestieră, în sensul că, în data de 18 ianuarie 2024, elevul a făcut scandal, a amenințat mai multe cadre didactice și colegi și a comis acte de violență împotriva bunurilor în unitatea de învățământ, însă, din informațiile obținute de la organele de cercetare penală din cadrul Poliției municipiului Câmpulung Moldovenesc, care au în instrumentare acest caz, nu se confirmă niciun act de violență fizică asupra persoanelor și nici alte fapte violență fizică, comise de acest elev anterior producerii evenimentului.

Totodată, a fost confirmată și informația privind măsura disciplinară dispusă față de elevul în cauză, în sensul că **unitatea școlară a luat măsura exmatriculării elevului**

cu drept de înscriere, în anul școlar următor, în altă unitate de învățământ (art.107 alin.(5) lit. h) din Legea nr. 198/2023 privind învățământul preuniversitar), însă se constată că **nu a fost respectat dreptul la apărare al elevului și nici dreptul la contestație** al elevului și al părinților acestuia, cu privire la sancțiunea aplicată, obligație ce incumbă unității de învățământ care aplică sancțiunea în temeiul art. 107 alin. (6). potrivit căruia **orice sancțiune aplicată trebuie să fie comunicată individual, în scris, atât elevilor, cât și părinților/tutorilor legali.**

De asemenea, s-a remarcat că **obligațiile privind dreptul la apărare și dreptul la contestație nu au fost respectate nici în cazul celorlalte trei sancțiuni aplicate aceluiași elev în cursul anului școlar 2023-2024** (Observația individuală nr. 4986/27.09.2023, Mustrare scrisă din data de 31.10.2023- nr. 5766/31.10.2023 și Preaviz de exmatriculare din 15.11.2023 - nr. 6009/15.11.2023), pentru care, de asemenea, **nu există nici dovada comunicării vreunora**

dintre aceste sancțiuni individual, în scris, atât elevului, cât și părinților acestuia. De altfel, potrivit extrasului situației școlare pentru anul 2023-2024, elevul în cauză figurează cu mai multe adeverințe medicale, printre altele, în perioadele 27-29.09.2023 și 13-29.11.2023, astfel încât, cel puțin la aplicarea sancțiunilor din datele de 27.09.2023 și 15.11.2023 elevul nu avea cum să-și exercite dreptul la apărare, cât timp nici nu a fost la școală în zilele respective.

Dincolo de faptul că nu au fost respectate procedurile care să garanteze dreptul la apărare și contestație la aplicarea sancțiunii din 22.01.2024 – „exmatriculare fără drept de reînmatriculare în cadrul unității de învățământ”, această sancțiune nici nu putea fi aplicată elevului _____, înscris la liceu – formă a învățământului obligatoriu, pentru care legiuitorul stabilește la art. 107 alin. (10) din Legea nr. 198/2023 limitele maxime ale sancțiunilor ce pot fi aplicate în cazuri grave elevilor din învățământul obligatoriu: „Sancțiunile prevăzute la alin. (5) lit. f³ și g⁴ se pot aplica în învățământul obligatoriu numai în situații foarte grave, când prezența elevului în școală pune în pericol siguranța elevilor sau a personalului din școală, afectând dreptul la educație, respectiv la muncă.” Așadar, în acest caz, elevului _____ i se putea aplica cel mult sancțiunea prevăzută de art. 107 alin. (5) lit. g) - exmatricularea cu drept de reînscris, în anul școlar următor, în aceeași unitate de învățământ.

Pe de altă parte, **deși imperativă, norma prevăzută de art. 107 alin. (12) din Legea nr. 198/2023, potrivit căreia: „Elevii care au fost sancționați conform prevederilor alin. (5) lit. e-h) beneficiază de consiliere, intervenție psihologică și psihoterapie, precum și de activități remediale”,** ceea ce conferă teoretic o serie de drepturi elevilor sancționați, indiferent de forma de învățământ pe care aceștia o urmează, **este în realitate inaplicabilă, întrucât nu există norme corelative care să reglementeze modalitatea de aplicare a acestor dispoziții, iar din Calendarul de punere în aplicare a dispozițiilor Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 (Anexa nr. 1 la Ordinul nr. 3069/2023-publicat în M.Of. nr. 124/13.02.2024- emis de ministrul educației pentru modificarea anexelor 1 și 2 la Ordinul ministrului educației nr. 6.072/2023 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii aplicabile la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior) se pare că Ministerul Educației nici nu are în atenție crearea cadrului legal de implementare a dispozițiilor art. 107 alin. (12) din Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar.**

În ceea ce privește cadrul legal incident, au fost reținute următoarele:

³ f) preavizul de exmatriculare;

⁴ g) exmatricularea cu drept de reînscris, în anul școlar următor, în aceeași unitate de învățământ;

Potrivit prevederilor art. 13 alin. (1) din Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar: „Învățământul obligatoriu cuprinde învățământul prescolar, învățământul primar, învățământul gimnazial și învățământul liceal”, dispozițiile alin. (2) stabilind că: „Exmatricularea beneficiarilor primari pe perioada învățământului obligatoriu poate fi realizată numai în situații grave, în urma încălcării normelor de disciplină în spațiul școlar, în vederea protejării dreptului la educație al celorlalți beneficiari primari. Exmatricularea poate fi dispusă numai după parcurgerea unei proceduri disciplinare care garantează dreptul la apărare și contestatie.”

Pentru încălcarea obligațiilor și interdicțiilor prevăzute de art. 106 alin. (2)-(5) din Legea nr. 198/2023, elevii răspund disciplinar, însă, în aceste cazuri, dispozițiile art. 107 alin. (2), teza finală, stabilesc că: „Elevul și părinții/tutorii legali sunt informați cu privire la natura încălcării și sunt convocați la o întâlnire formală”, elevii având expres prevăzut la alin. (3) dreptul la apărare.

În funcție de gravitatea faptei, la art. 107 alin. (5)⁵ sunt enumerate sancțiunile disciplinare ce pot fi aplicate elevilor, după dispunerea sancțiunii existând **obligația**, stabilită de art. 107 alin. (6), potrivit căreia **orice sancțiune aplicată trebuie să fie comunicată individual, în scris, atât elevilor, cât și părinților/tutorilor legali.**

Dispozițiile art. 107 alin. (9) interzic, în mod expres, aplicarea sancțiunilor prevăzute la alin.(5) lit. d) – h) în cazul elevilor din învățământul primar (*d) mutarea disciplinară la o clasă paralelă din aceeași unitate de învățământ; e) suspendarea elevului pe o durată limitată de timp; f) preavizul de exmatriculare; g) exmatricularea cu drept de reînscris, în anul școlar următor, în aceeași unitate de învățământ; h) exmatricularea cu drept de reînscris, în anul școlar următor, în altă unitate de învățământ*).

Pe de altă parte, legiuitorul stabilește la art. 107 alin. (10) următoarele: „**Sancțiunile prevăzute la alin. (5) lit. f)⁶ și g)⁷ se pot aplica în învățământul obligatoriu** numai în situații foarte grave, când prezența elevului în școală pune în pericol siguranța elevilor sau a

⁵ (5) Sancțiunile ce pot fi aplicate elevilor, în funcție de gravitatea faptei, sunt:

- a) observație individuală;
- b) muștrare scrisă;
- c) retragerea temporară sau pe durata întregului an școlar a burselor de care beneficiază elevul;
- d) mutarea disciplinară la o clasă paralelă din aceeași unitate de învățământ;
- e) suspendarea elevului pe o durată limitată de timp;
- f) preavizul de exmatriculare;
- g) exmatricularea cu drept de reînscris, în anul școlar următor, în aceeași unitate de învățământ;
- h) exmatricularea cu drept de reînscris, în anul școlar următor, în altă unitate de învățământ;
- i) exmatricularea fără drept de reînscris pentru elevii din învățământul postliceal.

⁶ f) preavizul de exmatriculare;

⁷ g) exmatricularea cu drept de reînscris, în anul școlar următor, în aceeași unitate de învățământ;

personalului din școală, afectând dreptul la educație, respectiv la munca.” Per a contrario, rezultă că sancțiunile prevăzute la art. 107 alin. (5) lit. h) și i) nu se pot aplica în învățământul obligatoriu.

Așadar, din coroborarea dispozițiilor alin. (9) și (10) ale art. 107 din Legea nr. 198/2023, rezultă că cea mai gravă sancțiune ce poate fi aplicată elevilor din învățământul obligatoriu (preșcolar, gimnazial și liceal) - cu excepția celor din învățământul primar, pentru care este prevăzut un tratament sancționatoriu mai favorabil la alin. (9) - este cea prevăzută de art. 107 alin. (5) lit. g) (exmatricularea cu drept de reînscrisere, în anul școlar următor, în aceeași unitate de învățământ).

De altfel, dacă voința legiuitorului ar fi fost ca elevilor din învățământul obligatoriu să li se aplice și sancțiunea prevăzută la alin. (5) lit. h) (exmatricularea cu drept de reînscrisere, în anul școlar următor, în altă unitate de învățământ) ar fi indicat expres și această posibilitate în cuprinsul alin. (10), alături de sancțiunile prevăzute de alin. (5) lit. f) și g).

Reținem, de asemenea, faptul că, potrivit art. 107 alin. (12): „Elevii care au fost sancționați conform prevederilor alin. (5) lit. e)-h) beneficiază de consiliere, intervenție psihologică și psihoterapie, precum și de activități remediale”, normă imperativă care ar trebui aplicată tuturor elevilor sancționați, nu numai celor care urmează învățământul obligatoriu.

Totodată, dispozițiile alin. (14) stabilesc că procedura de aplicare a sancțiunilor prevăzute la alin. (5) este reglementată de Statutul elevilor, procedură ce trebuie să prevadă. În mod obligatoriu, cerințele indicate la alin. (15)⁸, esențiale fiind cele privind îndeplinirea obligațiilor de informare a elevilor și a părinților/tutorilor legali: de interviuare a elevilor, în prezența părinților/tutorilor legali, precum și oferirea posibilității de contestare a sancțiunii.

Exacerbarea fenomenului de violență în școli impune, într-adevăr, promovarea unor măsuri ferme care să conducă, dacă nu la dispariție, la o limitare accentuată a unor astfel de cazuri, însă, în același timp, trebuie asigurat un echilibru care să determine o schimbare profundă în conștiința elevilor, Ministerul Educației având în primul rând sarcina de a identifica

⁸ (15) Procedura de aplicare a sancțiunilor prevăzută la alin. (14) prevede în mod obligatoriu:

a) **informarea elevilor și a părinților/tutorilor legali;**

b) **interviurarea elevilor, în prezența părinților/tutorilor legali;**

c) după caz, consultarea managerului de caz desemnat de DGASPC, în acord cu Hotărârea Guvernului nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state și a raportului de evaluare multidisciplinară realizat de acesta;

d) oferirea posibilității de contestare a sancțiunii.

cele mai bune măsuri care să prevină manifestarea formelor grave de violență în școli, inclusiv prin implementarea cadrului legal care să asigure consilierea, intervenția psihologică și psihoterapia, dar și activități remediale corespunzătoare.

În acest context, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 15 alin. (2), art. 16, art. 24 alin. (1) și (2) și art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată:

Pentru realizarea scopului constituțional și legal privind apărarea și protecția drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile cu autoritățile publice,

Avocatul Poporului emite următoarea:

RECOMANDARE

1. Ministrul Educației va dispune măsurile necesare pentru elaborarea și adoptarea cadrului legal corespunzător, care să asigure implementarea dispozițiilor art. 107 alin. (12) din Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar, pentru a conferi elevilor cărora li se aplică una dintre sancțiunile prevăzute de art. 107 alin. (5) lit. e)-h), dreptul de a beneficia de consiliere, intervenție psihologică și psihoterapie, precum și de activități remediale, având în vedere că în prezent nu există norme corelative care să reglementeze modalitatea de aplicare a acestor dispoziții.

2. Ministrul Educației va comunica Avocatului Poporului un răspuns, în termen de 45 de zile, cu privire la însușirea Recomandării.

AVOCATUL POPORULUI,

București, aprilie 2024

Section 10

The following provisions shall apply to all persons who are employed by the State of California and who are subject to the provisions of this chapter. The provisions of this chapter shall not apply to persons who are employed by the State of California and who are not subject to the provisions of this chapter. The provisions of this chapter shall not apply to persons who are employed by the State of California and who are not subject to the provisions of this chapter. The provisions of this chapter shall not apply to persons who are employed by the State of California and who are not subject to the provisions of this chapter.

Section 11

Section 11